

Нормативно-правове регулювання інклюзивної освіти в Україні

Леся Миськів
доктор юридичних наук

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

Завдання Національної стратегії:

- забезпечення ефективної системи **ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**;
- **пріоритетне фінансування** навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами.

Нормативно-правові акти

(www.mon.gov.ua) у рубриці «Освіта дітей з особливими потребами».

Закон України «Про загальну середню освіту»

Стаття 9

Загальноосвітні навчальні заклади можуть створювати спеціальні та інклюзивні класи

Постанова КМУ 15.08. 2011 р. N 872 «Про Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»

- Безперешкодний **доступ** до будівель та приміщень;
- Необхідні навчально-методичні **матеріали**, наочно-дидактичні **посібники** та індивідуальні технічні засоби навчання;
- Спеціально **обладнані кабінети**:
 - дефектолога та логопеда;
 - практичного психолога;
 - психологічного розвантаження;
 - ігрова, сенсорна та зона релаксації;
- Відповідні педагогічні **кадри**.

**Безперешкодний доступ до
будівель та приміщень**

ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів»

Зміна № 3 Додаток 11 «Вимоги до проектування загальноосвітніх шкіл із організацією інклюзивного навчання» Наказ Мінрегіонбуду від 30.12.2011

№ 420.

Лист МОН № 13.08.2014 № 1/9-414 «Про забезпечення безперешкодного доступу до навчальних закладів»

Навчально-методичний посібник «Архітектурна доступність шкіл»

<http://www.educationinclusive.com/wp-content/docs/architecturna-dostupnist-shkil.pdf>

Доступність прилеглої території та будівлі навчального закладу, безбар'єрний вхід та безперешкодний рух

- пандус з нахилом не більше 1:12 або 8 % (1:10 або 10 %);
- ширина вхідного тамбуру – не менше 2,2 м.;
- ширина вхідних дверей – не менше 1,2 м.;
- ширина вільного проїзду крісла коляски – не менше 1,2 м.
- поручні (сходи і пандуси у два рівні) – висота 0,9 м. і 0,7м.;
- ліфт – доступний одночасно для двох крісел-калясок ;
- піднімальні платформи;

Пристосованість для використання санвузлів:

- **універсальна кабіна загального користування;**
- **розміри:**
 - ширина – 1,65 м.**
 - глибина – 1,8 м.**
- **простір для: крісла-коляски, милиць, тощо;**
- **поручні, штанги, поворотні або відкриті сидіння;**
- **з порушенням зору – звукові сигналізатори.**

Додаткові кабінети:

- **Логопедичний** кабінет – S не менше 12 м. кв.;
- **Зал лікувальної фізкультури** - S не менше 60 м. кв.
(розрахунок 0,6 м.кв);
- **Кабінет учителя дефектолога** (тифлопедагог, сурдопедагог, олігофренопедагог, ортопедагог) - S не менше 12 м. кв.;

Навчально-методичне забезпечення

В інклюзивних класах використовуються

Типові навчальні плани, програми, підручники та посібники, у тому числі спеціальними підручниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України для загальноосвітніх навчальних закладів.

Перелік навчальних програм

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi.html>

Викладання, оцінювання, технології...

Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

<http://ispukr.org.ua/> у рубриці «Бібліотека».

Лист МОН № 1/9-364 від 12.07.2016 «Про організаційно-методичні засади забезпечення навчально-виховного процесу для учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2016/2017 навчальному році»

Педагогічний персонал

- Асистент учителя
- Вчитель-дефектолог
- Тифлопедагог;
- Сурдопедагог;
- Олігофренопедагог;
- Ортопедагог

Асистент вчителя

- **Посадові обов'язки** асистента вчителя - Лист МОН № 1/9-675 від 25.09.12 р.
- **Основні функції:**
 - організаційна та навчально-ровиткова;
 - діагностична, прогностична, консультативна.
- **0,5 ставки на клас** (“Типові штатні нормативи ЗНЗ” Наказ МОН № 1205 від 06.12.2010 р.);
- **Оплата праці 8-10 тарифні розряди** (“Про оплату праці працівників на підставі Єдиної тарифної сітки розрядів та коефіцієнтів з оплати праці працівників” Зміни до додатка 2 Постанови КМУ);

Асистент вчителя має право:

- **Підвищення посадового окладу на 25%** (Наказ МОН № 102 від 15.04.1993 п. 29 “Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, педагогічним працівникам ЗНЗ (чи за наявності в них груп) для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку”);
- За наявності відповідного стажу – встановлення надбавки за **вислугу років**;
- Надбавку за **престижність праці**;
- Щорічну винагороду за **сумлінну працю**;
- Допомогу на **оздоровлення** при наданні відпустки.

Можливість вводити додаткові посади:

- **за рахунок спеціального фонду п. 4 Наказ МОН "Про затвердження Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів" від 06.12.2010 № 1205**
- **за рахунок видатків місцевого бюджету Стаття 14 Закону України "Про освіту".**

Психолого-педагогічне супроводження:

Практичний психолог та соціальний педагог

- Лист МОН № 1/9-529 від 26.07.2012 р. «Про організацію психологічного та соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання»
- Лист МОН № 1/9-1 від 02.01.2013 «Про визначення завдань працівників психологічної служби системи освіти в умовах інклюзивного навчання»

Наказ МОН № 680 від 4 червня 2013 р. «Про організацію діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій»

Психолого-медико-педагогічний супровід дітей

Організаційно-методична допомога навчальним
закладам

Наповнюваність класів не більш як 20 учнів

- **Одна - три дитини** з розумовою відсталістю або вадами опорно-рухового апарату, або зниженим зором чи слухом, або затримкою психічного розвитку тощо;
- **Не більш як двоє дітей** сліпих або глухих, або з тяжкими порушеннями мовлення, або складними вадами розвитку (вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з розумовою відсталістю, затримкою психічного розвитку), або тих, що пересуваються на візках.

Індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план, індивідуальна навчальна програма

Методичні рекомендації МОН:

- Лист МОН від 18.05.2012 № 1/9-384 «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» ,
- Лист МОН від 26.07.2012 № 1/9-529 «Про організацію психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання»;
- Лист МОН № 1/9-539 08.08.13 «Про організаційно-методичні засади забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами».

Індивідуальний навчальний план

- **Наказ МОН № 80 від 28.01.2014 «Про затвердження типових планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей які потребують корекції фізичного та розумового розвитку (початкова школа)»;**
- **Лист МОН №1/9-335 від 25 червня 2014 р. «Про навчальні плани та програми спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів на 2014/2015 навчальний рік».**

- **«Про Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. N 872**
- **Лист МОН № 1/9-364 від 12.07.2016 «Про організаційно-методичні засади забезпечення навчально-виховного процесу для учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2016/2017 навчальному році »**